

Kijkwijzer Omgeving: ruimte, inrichting en materialen

BRON: Expertisecentrum Kinderopvang 2023

Deze kijkwijzer is bedoeld om zicht te krijgen op de inrichting van de omgeving en mogelijke verbeterpunten daarin met als doel het stimuleren van de ontwikkeling van de kinderen. De bedoeling is dat de omgeving wordt bekeken aan de hand van vier pedagogische basisdoelen:

- 1 Het bevorderen van emotionele veiligheid;
- 2 Het bevorderen van persoonlijke vaardigheden;
- 3 Het bevorderen van sociale vaardigheden;
- 4 Het overbrengen van normen en waarden.

VOOR WIE

Voor pedagogisch medewerkers, pedagogisch coaches en leidinggevenden.

WERKWIJZE

Per pedagogisch basisdoel zijn drie of meer 'kijkpunten' geformuleerd. Per kijkpunt kan een inschatting gemaakt worden, door op de schaal van heel ontevreden (links) naar heel tevreden (rechts) een kruisje te zetten. De kijkwijzer kan worden ingevuld door verschillende betrokkenen: de pedagogisch medewerkers, de pedagogisch coach of leidinggevende. De kijkwijzer is bedoeld als startpunt om gezamenlijk in gesprek te gaan, zelf te reflecteren en om de omgeving bewuster in te richten.

1. Het bevorderen van emotionele veiligheid:		
Herkenbaarheid		
Kinderen herkennen zich in de inrichting van de ruimte. Denk aan voor de kinderen vertrouwde kleuren, materialen en meubilair. Maar ook aan een familiemuur, foto's van pedagogisch medewerkers en kinderen.	○-----○	☐
Kinderen kunnen door hen gemaakte dingen exposeren.	○-----○	☐
Kinderen hebben een plek waar ze eigen spullen, werkjes en tekeningen (mandje, vakje, etc.) kunnen bewaren.	○-----○	☐
Voorspelbaarheid		
De ruimte is helder ingedeeld met duidelijke speelplekken.	○-----○	☐
Looproutes lopen niet door speelplekken heen, zodat kinderen niet gestoord worden tijdens hun spel.	○-----○	☐
De indeling en inrichting van de ruimte wordt alleen veranderd als blijkt dat daar vanuit de kinderen behoefte aan is.	○-----○	☐
De spelmaterialen worden, passend bij de ontwikkelingsfase van de kinderen, regelmatig gewisseld, bijvoorbeeld door de boekjes in de leeshoek af te wisselen of nieuwe toe te voegen.	○-----○	☐

Voor jonge kinderen is een tafel op kindhoogte beschikbaar als activiteitenplek die gebruikt kan worden voor complexe exploratie (het combineren van meerdere materialen of onderdelen, zoals maken van puzzels, knutselen).	☐	☐
Indeling in activiteitenplekken in relatie tot autonomie		
Er zijn duidelijk herkenbare activiteitenplekken passend bij de ontwikkelingsfase(n) van de kinderen in de groep. Dit kan een bouwhoek zijn, maar ook een schilderwand, een pingpongtafel of een bank om lekker te hangen.	☐	☐
Kinderen kunnen zelf spelmaterialen pakken. Bij jonge kinderen betekent dat dat materialen zichtbaar en op hun hoogte worden aangeboden, voor de oudere kinderen dat ze weten waar materialen staan.	☐	☐
Kinderen maken zelf keuzes in het combineren van materialen, bijvoorbeeld door de poppen te verhuizen naar de leeshoek of naar de vrije vloer.	☐	☐
De vrije vloer kan gebruikt worden voor bewegingsspel of als een tijdelijke extra activiteitenplek speelplek door er een matje of kleed met spelmateriaal neer te leggen.	☐	☐
Kinderen kunnen in alle activiteitenplekken zelf spelmaterialen pakken.	☐	☐
3. Het bevorderen van sociale vaardigheden:		
Er zijn plekken voor ontmoeting en interactie, maar ook plekken waar kinderen alleen kunnen spelen, of bij elkaar in de buurt kunnen zijn zonder echt samen te spelen.	☐	☐
Voor jonge kinderen zijn plekken voor alleen spel.	☐	☐
Voor jonge kinderen zijn plekken voor parallel spel, zoals een huishoek met twee aanrechtjes naast elkaar.	☐	☐
4. Het overbrengen van normen en waarden:		
De ruimte is verzorgd, geordend en rustig (qua interieur en geluid).	☐	☐
De ruimte is aan het begin van de dag speelklaar en ziet er verzorgd uit.	☐	☐
De ruimte hoeft niet steeds opgeruimd te worden, omdat dat het spel van kinderen juist kan verstoren.	☐	☐
De inrichting biedt kinderen voldoende mogelijkheid om zelf spullen te pakken en zelf op te ruimen.	☐	☐
In de inrichting van de ruimte is aandacht voor de natuur, op een wijze die past bij de visie van de organisatie.	☐	☐
De omgeving vormt een afspiegeling van de diversiteit in de samenleving.	☐	☐
Kinderen worden betrokken bij de inrichting van de ruimte. Ze denken mee en worden zo mede-eigenaar van de ruimte.	☐	☐